

нась самастойнага курсу бібліяграфічнага крыніцзнаўства накладае на выкладчыкаў «Гісторыі сусветнай бібліяграфіі» маральны абавязак даць студэнтам крыніцзнаўчыя веды.

Аднак няват параўнальны метад не пазбавіць ад значных страт матэрыялу: па-за межамі застануцца ў асноўным развіццё бібліяграфіі ў Афрыцы, Аўстраліі, шэрагу краін Цэнтральнай і Усходняй Азіі, гісторыя галіновыя бібліяграфіі, ананімы і псеўданімы, краязнаўчая бібліяграфічная інфармацыя і некаторыя іншыя віды.

3. На жаль, мы пакуль што масм справу з дрэннай крыніцзнаўчай забяспечанасцю. Першыя невялічкія публікацыі па гісторыі бібліяграфіі з'явіліся ў 19 ст. Асноўныя крыніцы створаны ў 20 ст. у 20-60 гг., існуюць яны ў асноўным на заходнесурапейскіх мовах. Крыніцы можна размеркаваць на асноўныя групы: а) навуковыя і папулярныя мапаграфіі, якія ў больш-менш сістэматызаваным выглядзе прадстаўляюць гісторыю сусветнай бібліяграфіі: Г.Шнэйдэр «Кіраўніцтва па бібліяграфіі», Л.Н.Мальклес «Бібліяграфія», К.Р.Сімон «Гісторыя замежнай бібліяграфіі»; б) навуковыя публікацыі па гісторыі бібліяграфіі асобных краін і рэгіёнаў: М.В.Здобнаў «Гісторыя рускай бібліяграфіі да пачатку XX веку», М.В.Машкова «Гісторыя рускай бібліяграфіі пачатку XX веку: (Да кастрычніка 1917 г.)», Ю.Корпала «Нарыс гісторыі бібліяграфіі ў Польшчы» і інш.; в) даследаванні развіцця асобных галін і відаў бібліяграфіі: Т.Бестэрман «Пачатковыя стадыі развіцця пералічальнай бібліяграфіі», В.Фукс «Юрыдычная бібліяграфія. Гісторыя і сістэма галіновай юрыдычнай бібліяграфіі» і інш.; г) падручнікі, у якіх масшта адасоблены матэрыял па гісторыі бібліяграфіі: І.В.Гудоўнічкова, К.В.Лютава «Агульная замежная бібліяграфія», «Бібліяграфія. Агульны курс»; д) публікацыі, у якіх фрагментарна прадстаўлены гістарычны матэрыял, дадзеныя з рэдзела хронікі. Тэарэтыка-метадалагічны ўзровень большасці крыніц не адпавядае сённяшнім патрабаванням бібліяграфічнай навукі.

4. Вучэбны дапаможнік павінен мець дакладную, даступную мову. Патрабуецца ўключэнне ілюстрацыйнага і нагляднага матэрыялу, схем і табліц.

Саломка А.І.,
дацэнт

ПРАБЛЕМЫ ВЫКЛАДАННЯ КУРСА «ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ І СУСВЕТНАЙ КНІГІ»

Ад узроўню прафесійнага майстэрства бібліятэкара залежаць не толькі інфарматызава-

нась грамадства, але і развіццё культуры народа, яго духоўнае багацце. Важнейшым і неабходным элементам прафесійнага майстэрства бібліятэкара з'яўляецца прафесійная кніжная культура. У будучага бібліятэкара яна фарміруецца пад уздзеяннем усіх спецыяльных дысцыплін, сярод якіх пачэснае месца заўсёды адводзілася гісторыі кнігі. Спачатку яна вывучалася толькі ў гістарычным аспекце, затым былі ўведзены тэарэтычныя праблемы кнігазнаўства. Зараз, у выніку асэнсавання месца кнігазнаўства ў навуцы аб дакуменце, узнікла неабходнасць выкладання двух самастойных дысцыплін: дакументазнаўства і гісторыі кнігі.

Курс «Гісторыя беларускай і сусветнай кнігі» ў такім гучанні ўзнік на ФБІС у 1992/93 навучальным годзе. У працэсе яго выкладання паўстае шэраг праблем. Разліездзім некаторыя з іх.

Курс складасца па сутнасці з двух самастойных частак. На кожную адводзіцца па 30 лекцыйных гадзін, хаця ўжо пры першым разгляданні бачна розніца ў іх аб'ёме. Назва курса дае некаторую магчымасць яго рэгуляваць. Так, гісторыя беларускай кнігі, а не кнігі на Беларусі, як гучала раней, арыентуе на пашырэнне вывучаемага матэрыялу за лік беларусікі (экстэрыёрыкі). У другой частцы курса - гісторыі сусветнай кнігі - патрэбна абмежаванне матэрыялу. Зараз робіцца спроба вырашыць гэтую праблему шляхам раскрыцця агульных заканамернасцей узнікнення і тэндэнцый развіцця кнігі, асвятлення асноўных з'яў у гісторыі функцыянавання кнігі ў свеце. Ра-зам з тым больш дэталёва разглядаюцца ўзнік-ненне і існаванне кніг у тых краінах, якія гістарычна цесна звязаны з Беларуссю ці развіццё кніг у якіх уздзейнічала (уздзеінічае) на кніжную культуру Беларусі. І ўсё ж частка курса патрабуе цавелічэння колькасці гадзін лекцыйных заняткаў.

Найгалоўнейшай з праблем з'яўляецца поўная адсутнасць падручніка па першай частцы курса і частковая - па другой. Для таго каб зняць яе вастрыню, вядзецца работа па назапаванню неабходнай літаратуры і іншых матэрыялаў у спецыяльным кабінэце. Сіламі выкладчыка і студэнтаў ствараецца картатэка навуковай і метадычнай літаратуры па гісторыі кнігі, якая будзе шмат шырэй спіса літаратуры, вылучанай для абавязковага засваення па курсу і будзе выкарыстоўвацца ў вучэбнай і навуковай рабоце студэнтаў. Збіраецца фонд рэфератаў на розных тэмы па гісторыі кнігі, якія рыхтуюцца студэнтамі дзённага і завочнага навучання. Шукаюцца шляхі выкарыстання фонду аддзела рэдкі і каштоўнай кнігі бібліятэкі ўніверсітэта у вучэбнам працэсе, правядзення на яго аснове лабараторных заняткаў, студэнцкай навуковай работы. Знаёмства з фондам

паказвае, што тут збіраюцца побач з радкай і капштоўнай кнігай кнігазнаўчая літаратура, творы па гісторыі беларускай і замежнай кнігі. Робяцца спробы наладзіць па магчымасці не толькі экскурсіі студэнтаў, але і больш актыўныя кантакты з адпаведным аддзелам Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, а таксама з іншымі бібліятэкамі, якія маюць гістарычныя кніжныя фонды, з выдавецтвамі.

Важнай праблемай з'яўляецца стварэнне фонду нагляднасці. Матэрыял курса дае шырокія магчымасці для выкарыстання натуральных, аб'ёмных, вобразных і графічных яе сродкаў. За мінулы год часткова яны створаны і выкарыстоўваюцца. На занятках дэманструюцца канкрэтныя выданні і іх элементы, праглядаюцца фільмы «Як стварасца кніга» і «Кніжная графіка». Па тэмах, звязаных з узнікненнем пісьменнасці, сучасным станам развіцця кнігавыдавецкай справы, маюцца схемы, табліцы, дыяграмы. Распрацоўваюцца найбольш эфектыўныя наглядныя матэрыялы, якія выкарыстоўваюцца з дапамогай тэхнічных сродкаў. Плануюцца заняткі, тэмы рэфератаў, курсавых работ, што арыентуюць студэнтаў на стварэнне наглядных матэрыялаў.

Усе гэта патрабуе не толькі сіл, сродкаў, але і часу, а пакуль у кіна - і відэатэках універсітэта адсутнічаюць стужкі пра дзесяць кніжнай справы ў Беларусі, іншых краінах, няма іншых цэнтралізавана створаных раней матэрыялаў, у спецыяльным кабінете не захавана ніякай нагляднасці, шмат недахопаў у камплектаванні кніжнага фонду па гісторыі кнігі.

Акуліч У.А.,
дацэнт

АЛГАРЫТМ Вывучэння курса «БІБЛІЯТЭЧНА-ІНФАРМАЦЫЙНЫ МАРКЕТЫНГ»

1. У сувязі з пераходам Рэспублікі Беларусь да рыначных адносін узнікае патрэбнасць у маркетынгу. Маркетынг неабходны тады, калі трэба дзейнічаць ва ўмовах канкурэнтнай барацьбы, калі галоўным крытэрыем дзейнасці з'яўляецца рэальны збыт тавараў і паслуг.

2. Інфармацыйная індустрыя - гэта частка сучаснай грамадскай вытворчасці, маючай выхад на рынак з інфармацыйнымі паслугамі. Інфармацыйная індустрыя сфарміравалася ў свеце ў апошнія дзесяцігоддзе, а ў нашай рэспубліцы толькі пачала фарміравацца. Мы лічым, што гэта вельмі перспектыўны накірунак, таму што ў свеце па прыбытках у бізнесе ён стаіць на другім месцы, уступае толькі пролажу антыкварыяту і твораў мастацтва.

3. Інфармацыйная індустрыя можа вывучацца студэнтамі факультэта бібліятэчна-інфармацыйных сістэм і каледжа па спецыяльнасці «Мэнэджмент інфармацыі ў бізнесе і бібліятэчнай справе». Гэта новы сегмент рынку, дзе яны змогуць з добрай выгадай для сябе паказаць, па што здольныя.

4. Бібліятэчна-інфармацыйны маркетынг - гэта аснова інфармацыйнай індустрыі. Ён патрабуе вывучэння інфармацыйных патрабаванняў грамадства і асобы і іх задавальнення. І таму на факультэце бібліятэчна-інфармацыйных сістэм яму павінна быць адведзена дастойнае месца.

5. Алгарытм вывучэння курса «Бібліятэчна-інфармацыйны маркетынг» складасца з наступных элементаў: а) лекцыя, матэрыял якой павінен ўвесці студэнтаў у праблему, у ёй таксама павдамяецца аб новым і важным па абранай праблеме, намячаюцца шляхі самастойнага вывучэння прадмета; б) самастойная работа студэнтаў, яна ідзе па двух напрамках: авалоданне класічным маркетынгам па кнізе Ф.Котлера «Асновы маркетынгу»; вывучэнне выданняў і артыкулаў па бібліятэчна-інфармацыйнаму накірунку з дапамогай аналітычных рэфератаў; в) семінарскія заняткі, якія садзейнічаюць развіццю студэнцкай думкі ў неабходным напрамку, гэтыя заняткі праводзяцца ў форме дзелавых і сітуацыйных гульняў; г) кантрольныя работы, з іх дапамогай ажыццяўляецца праверка ведаў студэнтаў, яны выконваюць ролю маста адваротнай сувязі паміж студэнтамі і выкладчыкам; д) маркетынгавае даследаванне, яно дае канкрэтныя практычныя навыкі па выкананні даследаванняў і замацаванні тэарэтычных ведаў; е) экзамен, ён удлічвае ўсю працу студэнтаў па гэтаму курсу. І калі студэнтам спонебудзь не выканана, да экзамена ён не дапускаецца.

Каб удасканаліць гэты курс, мы мяркуем метадычную дакументацыю зрабіць па наступных напрамках.

1. Назва тэмы курса
2. N тыдня, калі будзе вывучацца пэўная тэма
3. Арганізацыйныя формы адукацыі
- 3.1. Лекцыя
- 3.2. Змест задання па самастойнай рабоце студэнта
- 3.2.1. Колькасць лістоў для вывучэння
- 3.2.2. Неабходная колькасць часу для работы над імі
- 3.3. Тэма семінарскіх заняткаў
- 3.3.1. Колькасць лістоў рэкамендаванай літаратуры
- 3.3.2. Колькасць часу, неабходнага для іх вывучэння
- 3.4. Тэма практычных заняткаў
4. Кантроль за працай студэнтаў